

Een goed gevoel voor temperatuur

Gedachte-experiment: De tempucomp van Keith Lehrer

Filosofie Magazine

April 29, 2026

Wanneer weet je iets?

- In een ideale wereld hebben we voor elke overtuiging **waterdicht bewijs**.
- In het echte leven baseren we ons vaak op **intuïtie**.
- Voorbeeld: je voelt dat iemand liegt, maar je kunt het niet hard maken.
- Vraag: *Weet je dan de waarheid dankzij je intuïtie?*

Wie is Keith Lehrer?

- **Geboren:** 1936
- **Nationaliteit:** Amerikaans
- **Functie:** Hoogleraar filosofie
- **Bekend van:**
  - Kennistheorie (epistemologie)
  - Gedachte-experimenten (o.a. Tempucomp)
  - Kritiek op louter betrouwbare processen voor kennis
- **Citaat:** “Kennis is meer dan een ware overtuiging.”

De situatie

- Meneer Truetemp heeft ongemerkt een **tempucomp** in zijn hoofd.
- Dit apparaat meet de temperatuur en laat hem *denken* aan die temperatuur.
- Hij is verbaasd dat hij vaak aan temperatuur denkt, maar checkt niets.
- Zijn gevoelens kloppen altijd: bij 21°C denkt hij 21°C.

Vraag: Weet meneer Truetemp wat de temperatuur is?

- Kennis is **meer dan een ware overtuiging**.
- Truetemp weet niet dat zijn intuïties van de tempucomp komen.
- Hij toetst ze niet, maar neemt ze klakkeloos aan.
- Conclusie: **Zo juist je intuïties ook zijn, je weet pas als je bewijs hebt.**

Waarom is dit een tegenwerping?

- Sommige filosofen zeggen: kennis = informatie via een **betrouwbaar proces**.
- De tempucomp is een betrouwbaar proces.
- Toch voelen de meeste mensen aan dat Truetemp **geen echte kennis** heeft.
- Waarom? Hij mist nieuwsgierigheid en een kritische houding.

Prikkelende vraag

Hoe weten we eigenlijk dat waarden zoals nieuwsgierigheid nodig zijn voor kennis?

Is dat ook niet een vorm van intuïtie?

Dagelijkse relevantie: Maakt het uit of je *echte kennis* hebt of alleen *ware intuïties*?

“Kennis is meer dan een ware overtuiging.”

— Keith Lehrer (1936)

- Dit experiment dwingt ons na te denken over:
  - 1 De rol van **bewustzijn** over je eigen kennisbronnen.
  - 2 De waarde van **toetsing en kritiek**.
  - 3 Wanneer we iemand echt *kenner* mogen noemen.